

Oslo kommune

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Dato: 14.03.2016

Deres ref:

Vår ref (saksnr):
201505419-6

Saksbeh:
T.Lind

Arkivkode:
040

HØRINGSUTTALELSE FRA OSLO KOMMUNE VEDR LANGSIKTIG STRATEGI FOR ALTINN

Vi viser til Nærings- og fiskeridepartementets høringsbrev av 11.12.2015 om høring av forslag til langsiktig strategi for Altinn.

Vedlagt følger Oslo kommunes høringsuttalelse i byrådets sak. Vi viser til side 3 under avsnittet Vedtak, hvor høringsuttalelsen fremgår.

Med hilsen

Arild Sundberg
Kommunaldirektør

Tron Kallum
Seksjonssjef

Godkjent og ekspedert elektronisk

Vedlegg: 1 Byrådets sak

Byrådens sak nr.: 4/2016

Vedtaksdato: 10.03.2016

Vår ref. (saksnr.): 201505419-5

Arkivkode: 040

HØRINGSUTTALELSE FRA OSLO KOMMUNE VEDR STRATEGI FOR ALTINN

Saksfremstilling:

Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring forslag til en ny, langsiktig strategi for Altinn. Frist for å sende høringssvar er 11. mars 2016. Forslaget er utarbeidet av Brønnøysundregistrene.

Høringsnotat og dokumentet med Altinn strategi 2016 – 2025

ligger på <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-forslag-tillangsiktig-strategi-for-altinn/id2466951/>

Bakgrunn

Altinn-løsningen er et sentralt virkemiddel i regjeringens forenklings- og digitaliseringspolitikk. Per desember 2015 er 42 ulike forvaltningsorganer fra ulike sektorer tilknyttet Altinn-samarbeidet. Både privatpersoner, bedrifter, frivillige organisasjoner og offentlige virksomheter bruker Altinn til digital kommunikasjon med forvaltningen, og flere titalls IKT- og systemleverandører leverer tjenester til Altinn. Oslo kommune har grensesnitt til og bruker funksjonalitet i Altinn løsningen i forbindelse med tjenesteutviklingen.

For å få kjennskap til de ulike brukergruppenes behov, kartlegge nærmere virkninger av strategiforslagene og få innspill til hvilke elementer som bør drøftes nærmere, har Nærings- og fiskeridepartementet sendt Brønnøysundregistrenes forslag til langsiktig strategi for Altinn på alminnelig høring.

Hovedtrekkene i forslaget til Altinn strategi

Strategi 2016-2025 bygger på visjonen "Altinn - Samspill for et enkelt og effektivt samfunn». Samspillet mellom samarbeidende aktører på mange nivåer er den største suksessfaktoren for Altinn.

Strategien skiller mellom samspill i relasjon til tre dimensjoner i Altinn:

1. Den tekniske infrastrukturen (tjenestene, verktøyene, informasjonsportalen og tilhørende aktiviteter for utvikling, drift og support).
2. Forvaltningsorganisasjonen (ivaretagelsen av forholdet til virksomhetene som

bruker Altinn og leverandørene).

3. Samarbeidet med andre offentlige virksomheter (pådriverrollen for forenkling og effektivisering for brukere og myndigheter).

I forslaget til en ny, langsiktig strategi for Altinn konsentrerer Brønnøysundregistrene seg om fire overordnede, strategiske satsingsområder:

1. Brukerorientering
2. Støtte til myndighetsutøvelse
3. Samhandling
4. Innovasjon og næringsutvikling

Nærings- og fiskeridepartementet ber særlig om at høringsinstansene kommenterer åtte spørsmål fremstilt i departementets høringsnotat.

Byrådets vurdering

Byråden mener Altinn er en viktig løsning som inngår i kommunens arbeid med digitalisering. Oslo kommune har derfor, i samarbeid med KS og de ti største kommunene utarbeidet forslag til svar og kommentarer til saken. Forslag til høringssvar har i tillegg vært til intern høring i kommunens byrådsavdelinger. Byrådsavdeling for finans har mottatt merknader fra to byrådsavdelinger, hvorav byrådsavdeling for eldre, helse og sosiale tjenester (EHS) la vekt på viktigheten av at Altinn legges til rette for kommunal felles IKT-arkitektur og byrådsavdeling for næring og eierskap (NOE) har vektlagt sikkerhet og oppgradert infrastruktur for å sikre at Altinn plattformen kan være et innovasjonsvirkemiddel. Byrådets forslag til høringsuttalelse er i tråd med innspillene. De øvrige byrådsavdelingene har tatt saken til orientering, bortsett fra byrådslederens kontor (BLK) som ikke har svart.

Byrådets vedtak – hovedtrekk

Byråden støtter hovedinnholdet i strategien, men har innspill i forhold til kommunesektorens tilknytning og bruk av plattformen. Byrådets forslag til vedtak om høringsuttalelse tar utgangspunkt i spørsmålene fra departementets høringsnotat.

Oppsummert har byråden følgende hovedmomenter til høringsuttalelse:

- Altinn må legges til rette for at den kommunale felles IKT-arkitekturen og nasjonale felleskomponenter samlet bidrar til å ivareta både kommunesektorens og nasjonale behov.
- Altinn må ha et høyt ambisjonsnivå for videreutvikling av tjenester både for brukerne (innbyggere og organisasjoner/næringsliv) og forvaltningen ansvarlig for tjenestene. Utviklingen må i større grad bygge på et helhetlig perspektiv på brukernes behov.
- Altinn må legges til rette for at kommunesektoren kan benytte deler av plattformen og sørge for bedre informasjon om muligheter og funksjonalitet i plattformen.
- Altinn må legges til rette for at kommunesektoren gis en plass i Altinns styringsstruktur som både ivaretar den enkelte kommunes og sektorens behov totalt, og som samtidig sikrer god samordning mot statlige instanser.

Vedtakskompetanse:

Bystyret har i sak 218/01 av 30.05.2001 delegert til byrådet å avgi høringsuttalelse på kommunens vegne. I medhold av bystyrets vedtak har byrådet i sak 1360/01 av 03.07.2001 delegert sin myndighet til å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne til byrådene i saker som ikke er av prinsipiell betydning. Det legges til grunn av byråden for finans har fullmakt til å avgi høringsuttalelse i angjeldende sak.

Vedtak:

Byråden avgir etter delegert myndighet følgende høringsuttalelse til Nærings- og fiskeridepartementet om langsiktig strategi for Altinn:

Altinn er en viktig aktør i arbeidet med å dekke forvaltningens behov i digitaliseringsarbeidet, både på det organisatoriske, tekniske og funksjonelle nivået. Oslo kommune vil understreke viktigheten av at Altinn har fokus på sikkerhet og oppgradert infrastruktur for å møte fremtidige behov. Strategien gir Altinn en tydeligere rolle, men må i sterkere grad synliggjøre samspillet med andre nasjonale digitaliseringsstrategier, både statlige og kommunale (KS). Dette er viktig for å sikre helhetlige tjenester for innbyggere og næringsliv.

Oslo kommune støtter hovedinnholdet i strategien, men har innspill i forhold til kommunesektorens tilknytning og bruk av plattformen. Våre kommentarer nedenfor tar utgangspunkt i spørsmålene fra høringsnotatet.

1. Hvordan kan Altinn på en best mulig måte samvirke med andre nasjonale felleskomponenter og IKT-systemer?

Det er viktig at styring, utvikling og forvaltning av alle nasjonale felleskomponenter, registre og IKT-systemer – herunder de kommunale - ses i en sammenheng. Dette vil understøtte utvikling av tjenester på tvers av forvaltningsnivåene og sektorer. Altinn må i denne sammenheng bidra til å ivareta kommunesektorens behov og legge til rette for at den kommunale felles IKT-arkitekturen integreres i den statlige plattformen.

Det er positivt at strategien har samhandling som et satsingsområde med vekt på at mange funksjoner tilrettelegges ett sted til bruk for både statlige og kommunale virksomheter. Altinn må fokusere på å være en helhetlig plattform for å levere funksjonalitet som det ikke er hensiktsmessig at hver og en virksomhet utvikler, fordi det er behov for den samme funksjonaliteten i alle typer tjenester til både virksomheter og innbyggere, på tvers av virksomhetenes funksjonsområder og forvaltningsnivåer. Det er imidlertid viktig at Altinn, som består av flere komponenter, er fleksibel. Altinn må være et integrasjonspunkt og legge til rette for at man kan benytte felleskomponenter i kombinasjon med «lokale» løsninger og komponenter.

Flere steder i strategien til Altinn vises det til SKATE samarbeidet, blant annet i forbindelse med veikart for nasjonale felleskomponenter. Det er positivt og viktig for kommunal sektor at Altinn legger til grunn samarbeidet med nasjonale felleskomponenter, både i forhold til styringsstrukturen samt i forhold til løsningenes samspill med hverandre.

2. Hvilket ambisjonsnivå bør Altinn legge seg på med hensyn til fremtidige behov hos brukerne og forvaltningen?

Det er vår vurdering at Altinn må ha et høyt ambisjonsnivå for å dekke og fokusere på fremtidige behov for både sluttbrukere og brukere representert i forvaltningen i offentlig sektor. For å nå dette målet er deltakelse i beslutningsprosessene for å sikre styring og prioritering sentralt. Vi anbefaler at Altinn gjennomfører en prosess basert på brukerreisemetodikk med de aktørene (prosjekteiere, prosjektledere, designere, utviklere, testledere, testere, driftspersonell, avtaleforvaltere) i statlige- og kommunale virksomheter som jobber med å digitalisere prosesser og tjenester, for å avdekke hvordan Altinn (teknologi og organisasjon) kan videreutvikles for å gi bedre støtte i *hele* prosessen. I den forbindelse tenkes det særlig på hvordan Altinn skal ha riktig fokus på nødvendige tiltak knyttet til Altinns infrastruktur og plattform. I dag er en av hovedutfordringene å få gjennomført helhetlig test av tjenesteprosesser som gjenbraker ulike nasjonale komponenter, deriblant Altinn. En brukerreise ville også synliggjøre tjenesteeieres behov for raske og kontinuerlige leveranser. Hyppige produksjonssettinger er sentralt for at offentlig sektor skal få raske leveranser og kontinuerlig forbedret tjenesteproduksjonen.

I tillegg vil vi påpeke at erfaringene er at oppskaleringen av organisasjonens kompetanse på Altinn-plattformen, gjennom egne løsningsarkitekter, har ført til en stor forbedring i organisasjonens evne til å hjelpe tjenesteeiere med å finne gode løsningsforslag basert på virksomhetenes behov, og nye måter å bruke Altinn-plattformen på (innovasjon).

3. I hvilken grad bør infrastrukturen til Altinn tilgjengeliggjøres for alminnelig bruk for kommunene (a)? På hvilken måte kan kommunene involveres i Altinns styringsstruktur (b)?

a)

Infrastrukturen må gjøres tilgjengelig for kommunesektoren. Vi gir derfor vår støtte til strategiens understreking av behovet for åpning av plattformen og bedre formidling av muligheter og funksjonalitet i Altinn-løsningen, herunder å lette tilgangen til enkeltelementer i løsningen.

Kommunal sektor har i mange sammenhenger behov for å bruke deler av funksjonaliteten og de tekniske komponentene, uten at hele tjenesteprosessen gjennomføres i Altinn-løsningen. Det er derfor sentralt at Altinn i langt større grad synliggjør og tilrettelegger for at enkeltkomponenter kan tas i bruk uavhengig av andre Altinn-komponenter. Selv om strategien påpeker at det kan by på tekniske, økonomiske og avtalemessige utfordringer så er dette et av de viktigste strategiske tiltakene som må prioriteres. Tiltaket er etter vår vurdering et sentralt tiltak for å digitalisere tjenester på tvers av offentlige sektor.

En annen form for tilgjengeliggjøring av infrastruktur som vi mener det ville være interessant om Altinn vurderte, er tilrettelegging for utviklingsprosjekt der etatene samarbeider om utviklingen gjennom utviklingsressurser som jobber i samme prosjekt. Dette er i kontrast til modellen der man finansierer et utviklingsmiljø som er knyttet til en etat. I det pågående prosjektet «Datakatalog» (i regi av Skate) har dette vært drøftet som modell; at de involverte etatene stiller med utviklerressurser som «koder» inn i en felles kildekode. Pr i dag er dette mulig å gjøre gjennom f.eks. Github for kildekodeadministrasjon. Men det mangler et felles/delt kjøremiljø der en kan kjøre den koden som utvikles i fellesskap, og som samtidig ivaretar behovene for testmiljø,

overvåking, tilgangsstyring, produksjonssettingsrutiner m.m. Det ville være interessant om Altinn så nærmere på å være et tilbud for denne typen prosjekter.

b)

Det er sentralt at kommunesektoren inngår i styringsstrukturen til Altinn. Samtidig stiller vi spørsmål ved om dagens styringssystem er hensiktsmessig og effektiv i fht de prinsippene det bemannes og organiseres etter, jfr styringsstrukturen som er beskrevet i vedlegg 2. Det er en utfordring med dagens modell at virksomhetene utenfor styringslinjen mellom NFD og Brønnøysundregistrene kun har rådgivende funksjon. Det er behov for å styrke offentlige virksomheter sin mulighet til å styre og prioritere utvikling og forvaltning av løsningen. Det er derfor sentralt at SKATEs arbeid med styringsstruktur for felleskomponentene, implementeres og gjenspeiles i Altinns styringsstruktur for å sikre en helhetlig prioritering basert på offentlig sektors behov. Hvordan man definerer de 2-4 største og viktigste tjenesteeierne i Altinn som skal sitte i Styringsrådet, bør vurderes – særlig i lys av at kommunesektoren har inngått en samarbeidsavtale med Altinn.

Det ble den 12. januar 2016 inngått samarbeidsavtale mellom Altinn og kommunesektorens organisasjon KS. Det er viktig at Altinn følger opp intensjonene i avtalen og prioriterer de aktiviteter som er identifisert som viktige for å lykkes:

- Utarbeiding av **samfunnsøkonomisk analyse** av kommunenes innlemmelse i Altinn-samarbeidet, med kostnads- og gevinstanalyser.
- Definere og etablere **kriterier for kommunale tjenester** i Altinn.
- Avklare hvilke statlige etater det er som skal inngå i prøveordning på forsendelse av meldinger fra statlige etater til Altinn via KS SvarUt.
- Jobbe sammen overfor KMD og NFD for å sikre at kommunesektoren får en **finansieringsløsning**, som gjør det mulig for kommunesektoren å realisere gevinster ved bruk av Altinn.
- Avklare hvordan KS og Altinn skal koordinere **registrering av henvendelser fra kommunesektoren** angående etablering og prioritering av tjenester i Altinn.
- Få på plass **plan og prioritering for utrulling av tjenester** til kommunene, herunder avklare hvordan KS og Altinn skal følge opp på en sammenhengende og samstemt måte.

4. Hvordan bør forvaltningen av Altinn innrettes overfor andre offentlige virksomheter slik at det sikres et godt skille mellom Brønnøysundregistrenes roller som forvalter av Altinn-løsningen, konsulent ved tjenesteproduksjon og leverandør av IKT-tjenester?

Avtalen som ble inngått 12. januar 2016 mellom Altinn og kommunesektorens organisasjon KS inneholder elementer som bla beskriver hvordan partene sammen skal arbeide for identifisering og utvikling av tjenester, felles informasjonstiltak og presentasjoner. Det må sikres en felles tilnærming og tiltak med utgangspunkt i kommunenes behov slik at vi får en mest mulig samordnet digitalisering.

5. Hvilke prioriteringer bør forvaltningen gjøre ved innlemmelse av ny funksjonalitet og nye tjenesteeiere eller tjenester?

Det er helt sentralt at Altinn fokuserer både på næringslivstjenester og innbyggertjenester. Dette er også i tråd med strategien. Kommunal sektor støtter dette, men vil påpeke at begrunnelsen er mer

enn beskrivelsen i det nevnte kapitelet. Den viktigste årsaken til at tjenester rettet mot begge målgrupper må prioriteres er fordi kommunal sektor har tjenester mot begge brukergruppene og mange av tjenestetypene skiller ikke på om sluttbruker er innbygger eller næringsliv. Begge sluttbrukergrupper kan ha rett og plikt til samme tjenestetype, digitalisering av disse må derfor gjøres i en sammenhengende prosess.

Ett viktig utgangspunkt for prioritering av tjenester er de som kan realiseres på kort tid med lav risiko og høy effekt. Samtidig er bruk av felles funksjonalitet og komponenter prioritert. Det er i tillegg viktig at Altinn-forvaltningen har god kompetanse og forståelse for bredden i tjenestene i offentlig sektor. Behovene til sluttbrukere bidrar til å sikre prioritering av ny funksjonalitet og tjenester som kan gjenbrukes av andre. Behov for funksjonalitet for håndtering av fullmakter og samtykke for sluttbrukere ved deling av informasjon etc i en tjenesteprosess er et eksempel på hvordan man gjennom erfaring med brukerreiser og tjenesteutvikling på tvers i offentlig sektor gir grunnlag for å skape ny funksjonalitet som kan realiseres som fellesløsninger i offentlig sektor.

For å gi et mer dekkende svar på spørsmålet er det sentralt at Altinn igangsetter tiltaket som anbefales i kap 5.1.3. Her vises det til tidligere prioriteringsmodell ifbm Altinn II programmet og at de anbefaler en revidering av denne for bedre styring av ressursbruk. Det er sentralt at aktørene som inngår i Altinn-løsningen deltar i dette revisjonsarbeidet.

- 6. Hvordan kan Altinn best mulig stimulere til utvikling og innovasjon sammen med IKT-næringen som en åpen plattform? Hva må til for å tilrettelegge Altinn slik at små og store aktører i IKT-leverandørindustrien skal kunne utvikle egne løsninger for offentlig sektor som bygger på, eller integreres mot, Altinn?**

Leverandørindustrien trenger tilgang til elementer i plattformen, blant annet data fra offentlig sektor via en kilde. Hvis Altinn i større grad får rollen som tilrettelegger så vil det være et sentralt bidrag til innovasjon i IKT-næringen. En forutsetning for effektiv innovasjon er at kommersielle barrierer i Altinn-plattformen fjernes så langt som mulig.

- 7. Hvilken rolle og ambisjon skal Altinn ha som partner for innovasjon i næringslivet? Hvordan kan en eventuell rolle avgrenses slik at den ikke konkurrerer med private utviklere av IKT-løsninger?**

En rolle kan være at Altinn kun er partner der de selv har behovet og leder partnerskapet, dvs. næringslivsaktører trekkes inn som medspillere for å innovere offentlig tjenesteproduksjon, i henhold til regelverket for innovative offentlige anskaffelser.

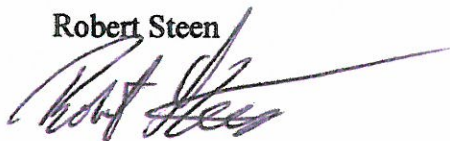
En annen rolle kan kanskje være å gjøre data og/eller grensesnitt «allment» tilgjengelige for private utviklere.

- 8. Hvordan skal profileringen av merkevaren Altinn utvikles videre? Bør Altinn være et synlig merkenavn for sluttbrukerne (privatpersoner og virksomheter) eller være "transparent" og integrert i de offentlige virksomhetenes egne løsninger?**

Altinn bør i utgangspunktet være mest mulig transparent. Det vil være behov for brukerstøtte og brukerbhjelp, men da i første rekke rettet mot kommunesektoren som bruker av Altinn-plattformen.

Byrådsavdeling for finans

Robert Steen

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Robert Steen', with a long horizontal stroke extending to the right.